

29.09.2023

Група №26

Урок №11

Тема уроку: Відданість своїм мріям, наполегливе прагнення до мети («Мріє, не зрадь»). Зображення повені людських почуттів у вірші «Стояла я і слухала весну...» - Образне слово поетичного модернізму

Мета уроку: (формування компетентності): *предметні:* дослідницько-аналітична робота з текстом, розкриття ідейного змісту творів, аналіз композиції та художніх засобів, образів-символів; розвиток культури зв'язного усного мовлення, мислення; *ключові:* комунікативну: навички аналізу поетичних творів; соціальну: навички спілкування в колективі та толерантне ставлення до думок інших; інформаційну: вміння визначати роль художніх засобів у поезії, зображення людських почуттів у всіх їх проявах; загальнокультурну: визначати цінність художнього твору для літературної спадщини та сучасності; громадянську: виховання любові до „слова у вірші” як могутнього засобу впливу на духовність, на естетичні почуття, на інтелект людини.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань і формування на їх основі вмінь та навичок.

Обладнання: портрет Лесі Українки, альбом „Леся Українка”, тексти творів, мультимедійний комплекс, ілюстрації, малюнки з теми „Весна”

Леся Українка — не тільки один із найвідоміших, але й один із найоригінальніших поетів світу.

М. Рильський

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Експрес-опитування

- Назва першого Лесиного вірша.
- Рік виходу першої збірки поетеси.
- У 1899 році вийшла збірка...
- Тематика циклу віршів „Подорож до моря”.
- Свобода як „вічний дух розкутого ума” є тематикою циклу віршів...
- Крім віршів, Леся Українка писала...

2. Цитатний диктант

За наведеною цитатою впізнайте твір Лесі Українки.

Текст 1

Десь, колись, в якійсь країні
Проживав поет нещасний,
Тільки мав талан до віршів
Не позичений, а власний.

(„Давня казка”)

Текст 2

Хотіла б я піснею стати
У сюю хвилину ясну,
Щоб вільно по світі літати,
Щоб вітер розносив луну.

(„Хотіла б я піснею стати”)

Текст 3

Була весна весела, щедра, мила,
Промінням грала, сипала квітки,
Вона летіла хутко, мов стокрила,
За нею вслід співучії пташки!

(„Давня весна”)

Текст 4

Слово, моя ти єдина зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

(„Слово, чому ти не твердая криця”)

Текст 5

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

(„Contra spem spero”)

III. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКУ

IV. СПРИЙНЯТТЯ І ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Слово вчителя

Відтворіть зашифроване у криптограмі 17, 21, 12, 33 слово (кожній цифрі відповідає літера, розміщена в алфавітному порядку). Що цікавого про це слово ви знаєте? (Мрія) Так, це гарне і звичне для більшості з нас слово подарувала нам Леся Українка. Хоча вперше його вжив письменник М. Старицький, а потім і мати Лесі Олена Пчілка, заграло всіма барвами і вплелось у мову воно саме з її віршів.

2. Слово вчителя

Людина не може жити без мрій. Вони супроводжують нас упродовж усього життя. І змінюються теж з огляду на вік людини, умови її життя, суспільний лад тощо. З дитинства Леся Українка цікавилася історією. Її приваблювала доба мужніх воїнів, лицарських турнірів. Але понад усе вона поважала силу духу, справедливість. Тому її цікавили не пихаті переможці, а ті, хто навіть під загрозою смерті не хотів здаватися. Можливо, саме в них вона вчилася великої мужності, яка потім так потрібна була їй у житті, щоб боротися з власною недугою та різними негараздами.

Оптимізмом пройнятий вірш „Мріє, не зрадь”. У ньому прославляється подвиг борців за волю. Поетеса стверджувала, що народ — це творець всіх цінностей і багатств, стверджувала безсмерття народу та велич його творчої праці.

3. Опрацювання поезії „Мріє, не зрадь”

3.1. Виразне читання вчителем вірша.

3.2. Визначення теми вірша, ідеї, основної думки.

Тема: зображення мрій ліричної героїні, роздумів над сенсом життя, за яке треба боротися до останньої краплі крові та вірити у перемогу.

Ідея: уславлення тих, хто не зрадив свою мрію, хто йде до неї, долаючи всі труднощі.

Основна думка: „Мріє хочу дихать вогнем, хочу жити твоєю весною, а як прийдеться згинуть за теє — дарма!”

4. Слово вчителя

Леся Українка прожила життя сповнене страждань і гіркоти. Але її поезії звучать оптимістично, в них на повний голос пролунали життєрадісні мотиви, вірші сповнені впевненості в невичерпні сили народу, його переможний потенціал. Дочкою Прометея називають Лесю за її нескореність, мужність, силу волі і життєлюбність.

Але вона передусім жінка. А в слово „жінка” ми вкладаємо такий зміст, як ніжність, родина, кохання, весна. Весна — улюблена пора року поетеси, адже це час, коли оживає природа, прилітають птахи, квітнуть сади і людина сповнюється новими мріями, надіями на краще. У вірші „Стояла я і слухала весну” Леся передає ту гаму почуттів, які наповнюють молоде дівоче серце.

5. Виразне читання поезії учнями „Стояла я і слухала весну”

6. Бесіда з учнями. Метод „Прес”

Ø У якому році написаний вірш? (1895)

Ø До якого жанру належить вірш? (Пейзажна лірика)

Ø Що передає дієслівний ряд „стояла, слухала, говорила, співала, шепотіла”? (Мінливість світлих почуттів героїні)

7. Слово вчителя

Поезія сповнена свіжості й тепла прекрасної пори року. Всього у двох строфах Леся Українка вмістила багату палітру відчуттів, які бентежать душу навесні:

Стояла я і слухала весну.

Весна мені багато говорила.

Співала пісню дзвінку, голосну,

То знов таємно-тихо шепотіла.

Лірична героїня вміє не просто слухати весну, а ніби спілкується з нею як із персоніфікованим образом. Прекрасна пейзажно-інтимна поезія „Стояла я і слухала весну” покладена на музику.

8. „Усний малюнок”

Створіть усну картину за віршем. Які фарби, відтінки, тони і напівтони ви використаєте? Назвіть зорові та слухові образи поезії.

V. ПІДСУМКИ УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

Ø Які емоції ви відчуваєте, читаючи поезію Лесі Українки?

Ø Що для вас, як читача, близьке у її віршах? т Який ваш улюблений вірш поетеси?

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підготувати конспект уроку

2. Повторити біографію Лесі Українки

**3. Вивчити поезію напам'ять (на вибір) «Стояла я і слухала весну...»,
«Мріє, не зрадь»**

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.